

Inzichtelijk voor peuters

Beschrijving volgsysteem Jonge Kind
Peuters (pre-fase)

Oktober 2021

slo

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Verantwoording

2021 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: <http://jongekind.slo.nl>

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

Inleiding

Volgsysteem Jonge Kind

Om de ontwikkeling van peuters en kleuters te volgen, te stimuleren en te registreren zijn er diverse volgsystemen op de markt. Deze kindvolgsystemen kunnen pedagogisch medewerkers en leerkrachten helpen bij het maken van inhoudelijk verantwoorde keuzes in het aanbod aan het jonge kind. Een aanbod dat zowel passend is voor kinderen met een achterstand als voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

Beschrijving van volgsysteem Jonge Kind

Sinds 2013 maakt SLO van veelgebruikte volgsystemen voor jonge kinderen beschrijvingen. SLO geeft met deze beschrijving een objectief beeld van het kindvolgsysteem.

Beschrijvingsformat

Een beschrijving wordt gemaakt aan de hand van een format met dezelfde onderdelen. Daar waar informatie van de uitgever wordt aangehaald wordt dat tussen aanhalingstekens geplaatst. De beschrijving wordt, nadat deze is voorgelegd aan de uitgever, weergegeven en gepresenteerd op de website Jonge Kind van SLO (<http://jongekind.slo.nl>).

Inzichtelijk voor peuters

Beschrijving

Titel	<i>Inzichtelijk voor peuters</i>
Auteur(s)	M. Ghijsen; R. van Noord
Uitgever	Inzichtelijk Onderwijs
Jaar van uitgave	2016 - 2021
Doelgroep	Kinderen van 2 tot 4 jaar
Samenstelling van het volgsysteem	Plannings- en registratiesysteem voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Het instrument is zowel digitaal als op papier verkrijgbaar.
Doorgaande lijn	Voor kleuters is er Inzichtelijk voor groep 1-2. Door gebruik van beide instrumenten wordt er gewerkt aan een doorgaande ontwikkeling bij het kind en is er sprake van een ononderbroken leerlijn van de peuterspeelzaal naar groep 1-2. Het instrument voor groep 1-2 sluit aan op de doelen van begin groep 3. Inzichtelijk voor groep 3 is in ontwikkeling.
Uitgangspunten en doelstellingen van het volgsysteem	<i>"Inzichtelijk Onderwijs heeft een digitale werkwijze ontwikkeld voor het volgen van de ontwikkeling van zowel peuters als leerlingen in groep 1-2. Door het beredeneerde aanbod krijgen pedagogisch medewerkers/ leerkrachten zicht op de doorgaande leerlijnen, de (onderwijs-)behoeften van de kinderen/ leerlingen en hun opbrengsten. Er is sprake van een optimale afstemming op de ontwikkeling van de kinderen/ leerlingen. In Inzichtelijk werk je doel- en handelingsgericht. Inzichtelijk gaat uit van de speerdoelen per maand die zijn uitgewerkt in kant en klare differentiatieplannen, ook wel groepsplannen genoemd. Inzichtelijk is een kapstok waaraan verschillende spelvormen, (groeps-)activiteiten, materialen en bronnen kunnen worden opgehangen. Hierdoor behoudt de pedagogisch medewerker/ leerkracht de vrijheid om vorm te geven aan zijn/ haar eigen activiteitsaanbod en onderwijs zonder de leerlijnen en de wijze waarop het jonge kind zich ontwikkelt uit het oog te verliezen. Het thematisch werken is met deze werkwijze geen enkel probleem."</i>

<p>Korte beschrijving van visie op het jonge kind zoals aangegeven in het volgsysteem</p>	<p><i>"Spelen en ervaren staan aan de basis van leren. Vanuit betekenisvol spel krijgt een kind vat op de wereld om hem heen. Door bepaalde impulsen aan dit spel toe te voegen, zorg je ervoor dat het kind wordt uitgedaagd op een speelse, kind-eigen manier. Inzichtelijk ondersteunt hierbij door middel van gedifferentieerde aanbodsdoelen, praktijkgerichte registratie en een planningsgedeelte."</i></p>
<p>Inhoud</p>	<p>Inzichtelijk gaat uit van handelingsgericht werken en hanteert een maandelijkse cyclus van observeren, signaleren, registreren en evalueren. Het instrument bevat een planningsstelsel en een registratiesysteem. In het registratiesysteem zijn observatielijsten voor ontluikende geletterdheid, ontluikende gecijferdheid, sociaal emotionele ontwikkeling en motoriek opgenomen. Voor woordenschat zijn er woordenschatpakketten per thema, met een dagelijks aanbod.</p> <p>De te observeren doelen komen eerst in de weekplanning aan bod. In het weekoverzicht wordt de planning van het aanbod weergegeven in een weekschema en weekplanning en is er de mogelijkheid om notities te maken per kind in het logboek. Hierin kan de pedagogisch medewerker onder andere een reflectie op de (sociaal-emotionele) ontwikkeling van de kinderen wegzetten, maar ook gebeurtenissen die belangrijk zijn om niet te vergeten (overdracht duo-collega). Daarnaast is er een optie om een verslaglegging van gesprekken over een kind vast te leggen. Met het instrument kunnen groepsplannen en kind-overzichten worden samengesteld. Ook kunnen de resultaten op individueel- en groepsniveau worden bekeken en geanalyseerd.</p> <p>De sociaal emotionele ontwikkeling van een leerling is de basis. Alleen als een kind zich competent en veilig voelt kan hij openstaan voor leren. Het is dan ook belangrijk dat de pedagogisch medewerker veel aandacht besteedt aan de sfeer en het klimaat in de groep. Ieder kind heeft zijn eigen karakter en de hierbij behorende uitdagingen. De rol van de pedagogisch medewerker is deze uitdagingen signaleren, erkennen en het kind begeleiding te bieden. Het onderdeel SEO biedt hier houvast bij. Indien een voorschool onderdeel uitmaakt van een groter geheel (IKC of brede school) waarbij er al een volgsysteem voor sociaal emotionele ontwikkeling is,</p>

	<p>kan ook hiervoor gekozen worden. De resultaten van dit systeem kunnen opgenomen worden in de weekplanning/groepsoverzichten.</p>
<p>Aspecten taalontwikkeling</p>	<p>In de observatielijst ontluikende geletterdheid komen de volgende taalaspecten aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boekbegrip: <ul style="list-style-type: none"> ○ boekoriëntatie, ○ verhaalbegrip, ○ oriëntatie op geschreven taal, ○ functioneel 'lezen' en 'schrijven'; ○ relatie gesproken en geschreven taal • Taalbewustzijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ nauwkeurig luisteren ○ bewustzijn van zinnen en woorden, ○ rijmen; • Vertellen en luisteren: <ul style="list-style-type: none"> ○ spraakontwikkeling, ○ gesprekken voeren, ○ luisteren, ○ vragen stellen.
<p>Aspecten rekenontwikkeling</p>	<p>In de observatielijst ontluikende gecijferdheid komen de volgende rekenaspecten aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tellen en getalbegrip: <ul style="list-style-type: none"> ○ telrij en hoeveelheden; ○ bewerkingen; ○ getallen; ○ vergelijken. • Meten: <ul style="list-style-type: none"> ○ lengte, omtrek en oppervlakte; ○ geld; ○ tijd; ○ inhoud; ○ gewicht; ○ verhoudingen. • Meetkunde: <ul style="list-style-type: none"> ○ construeren; ○ opereren; ○ oriënteren.

<p>Aspecten sociaal-emotionele ontwikkeling</p>	<p>Het onderdeel sociaal emotionele ontwikkeling is gebaseerd op de (sub)domeinen zoals deze worden onderscheiden bij de SLO-doelen Jonge kind. De volgende indeling wordt daarbij gehanteerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omgaan met jezelf; • omgaan met anderen; • zelfstandigheid • sociale vaardigheden; • werkhouding en concentratie; • samenspel.
<p>Aspecten bewegingsonderwijs</p>	<p>In de observatielijst motoriek komen de volgende aspecten aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motorische handelingen: <ul style="list-style-type: none"> ○ oog-hand coördinatie ○ spelen met zand; ○ voorbereidend schrijven; ○ spelen met klei. • Knutselen: <ul style="list-style-type: none"> ○ prikken; ○ vouwen; ○ scheuren; ○ knippen; ○ plakken. • Tekenen of verven: <ul style="list-style-type: none"> ○ tekenen; ○ verven met vingers; ○ verven met kwast; ○ stempelen. • Grove motoriek: <ul style="list-style-type: none"> ○ balanceren; ○ klimmen; ○ balspelen; ○ rennen en springen.
<p>Werkwijze</p>	<p>Inzichtelijk werkt aan de hand van de volgende werk cyclus: jaarplanning (speerdoelen) – groepsplan (differentiatieplan) – weekoverzicht (weekschema, weekplanning & logboek) – observatielijst – evaluatie – jaarplanning (speerdoelen). Alle doelen voor de domeinen geletterdheid, gecijferdheid en motoriek zijn verdeeld over tien maanden van het jaar. Hierbij is er onderscheid gemaakt naar drie niveaugroepen (A – 3,3 tot 4 jaar, B – 2,5 tot 3,3 jaar en C - 2 tot 2,5jr). Elk (sub)domein komt een aantal keren per jaar aan de</p>

	<p>orde en levert dan de speerdoelen per maand. Aan de hand hiervan stelt de pedagogisch medewerker het groepsplan samen en daarna het weekoverzicht met daarin een planning van de activiteiten. Elke maand wordt de bij deze maand horende observatielijsten ingevuld en daarna geëvalueerd. Op grond daarvan worden aan kinderen eventueel persoonlijke doelen toegekend voor de komende maand. Hierna wordt de cyclus weer uitgevoerd voor de nieuwe maand.</p>
<p>Aanwijzingen voor registratie</p>	<p>De pedagogisch medewerker noteert voor elk kind of deze het doel niet (-), enigszins/met hulp (+/-), voldoende (+) of op een hoger niveau (++) beheerst. Doelen worden concreet omschreven. Ook staat vermeld wanneer een of twee plusjes gescoord moeten worden. Door de gebruikte kleurcodering is meteen te zien op welk niveau de kinderen de doelen beheersen.</p>
<p>Aanwijzingen voor hulp bij gesignaleerde problemen</p>	<p>Na het invullen van de observatielijsten volgt de Evaluatie. Deze is mogelijk voor gecijferdheid en geletterdheid. De namen van kinderen die aan het eind van de maand een doel niet hebben behaald, worden automatisch bij de juiste domeinen in de evaluatiechecklist geplaatst. De pedagogisch medewerker vult daarna eventuele informatie in en bepaalt de gewenste interventie. Daarbij is keuze uit: nog te evalueren, geen actie, korte termijn-interventie (kind komt de volgende maand automatisch in C-groep op het groepsplan), lange termijn-interventie (kind komt in C-groep als het doel nogmaals aan bod komt) en individueel (één specifiek doel bij het onderdeel individueel op het groepsplan). Individueel wordt ingezet wanneer een kind in zijn ontwikkeling buiten de basisondersteuning valt en een individueel handelingsplan noodzakelijk is. In de groepsplannen wordt ook uitgegaan van drie niveaugroepen (A, B en C) en een individueel niveau. Kinderen worden in een groep geplaatst, deels automatisch en deels handmatig. Met behulp van het groepsplan zoekt de pedagogisch medewerker afstemming op de onderwijsbehoeften van de kinderen. De differentiatie bij de doelen is in het groepsplan uitgewerkt, zodat het aanbod in de weekplanningen gedifferentieerd kan worden gepland. Bij elke groep kan de pedagogisch medewerker de vak/domeinspecifieke behoeften</p>

	noteren. Daarnaast staan de doelen en de organisatie/ aanpak vermeld.
Opmerkingen	<p>De uitgever biedt starttrainingen voor nieuwe gebruikers waarin de visie en de werkwijze stap voor stap wordt uitgelegd. Daarnaast kunnen extra implementatiemomenten worden afgenomen, afgestemd op de wensen en behoeften van de school en is coaching on the job mogelijk.</p> <p>Inzichtelijk is aangesloten bij het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy en is CRBKO gecertificeerd.</p>